

ПРИРОДЕН ПАРК „ВИТОША“

АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРИРОДЕН ПАРК „ВИТОША“ ЗА ПЕРИОДА 2015-2024 Г.

Договор № ОПОС-03-145/10.12.2014 г

9-10 юли 2015 г.

с. Кладница, обл. Перник, ТП „ДПС Витошко-Студена“, Ловен дом „Студена“

РАБОТНА СРЕЩА "ОБСЪЖДАНЕ РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ЧАСТ 1: ОПИСАНИЕ И ОЦЕНКА НА ПП „ВИТОША“ И ЧАСТ 2: ДЪЛГОСРОЧНИ ЦЕЛИ И ОГРАНИЧЕНИЯ – ПЕТИ МОДУЛ“ ОТ „АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПП „ВИТОША“ ЗА ПЕРИОДА 2015 – 2024 Г.“

1.15 ФАУНА 1.15.1 Безгръбначни животни 1.15.2 Гръбначни животни

ЗООЛОГ НИКОЛАЙ КАРАИВАНОВ
КЛЮЧОВ ЕКСПЕРТ „ФАУНА“

Дейност от
Проект DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на ПП „Витоша“

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на република България чрез оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“ <http://www.opr.moew.government.bg/>

www.pu-vitosha.com

e-mail: office.puvitosha@gmail.com

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

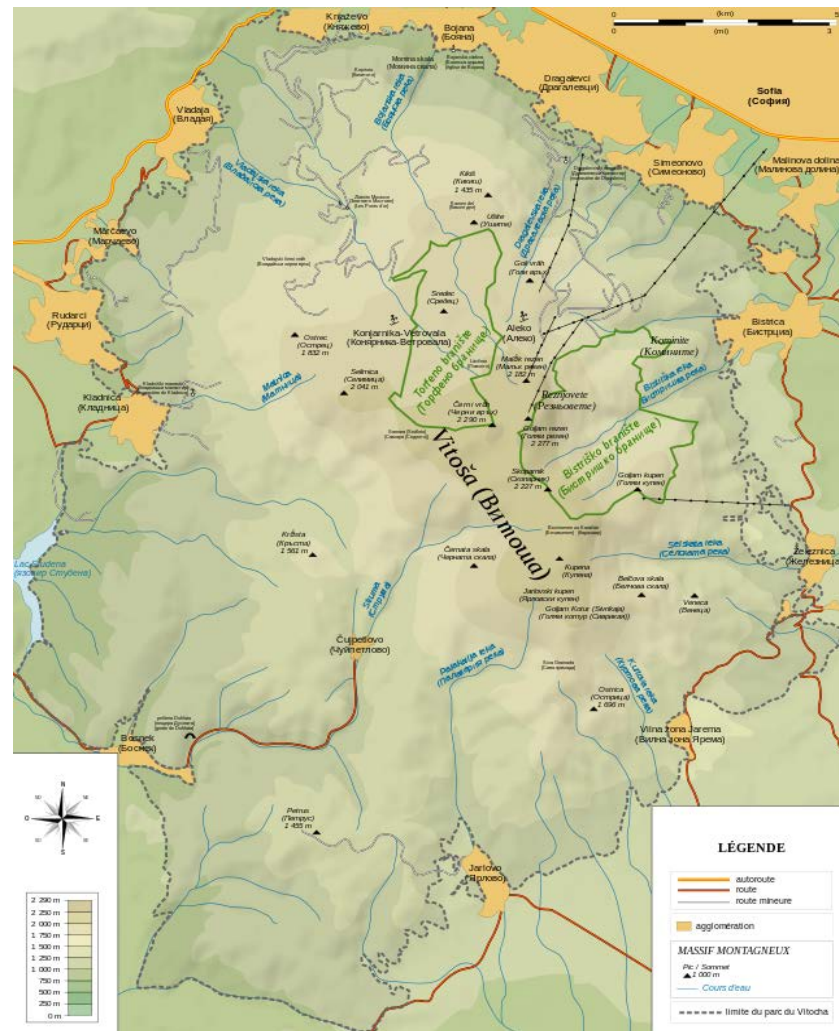
Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Фауна обща характеристика

Познанията за животинския свят и големият брой изследвания на Витоша са свързани с нейното близко разположение до столицата София, където са най-големите и стари научни учереждания, университети и природонаучни центрове.

1303 - гр. София; ул. „Пиротска“ 64; тел.: 986 70 02; факс: 986 67 81; e-mail: office.pvitosha@gmail.com
ISO 9001-2008 Certified Company

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазисни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Витоша е планина в Западна България. Най-високата ѝ точка е Черни връх. Така тя се нарежда на четвърто място по височина в България след Рила, Пирин и Стара планина. Витоша се намира между планините Стара планина и Рило-Родопския масив. Тя е единствената куполообразна планина в България и основното ѝ било се откроява добре от останалите планински масиви.

Формата на Витоша е почти кръгла с диаметър 20-25 km с площ около 278 km² и средна надморска височина от 1400 - 1500 m.

Географско положение

1303 - гр. София; ул. „Пиротска“ 64; тел.: 986 70 02; факс: 986 67 81; e-mail: office.puvitosha@gmail.com

ISO 9001-2008 Certified Company

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

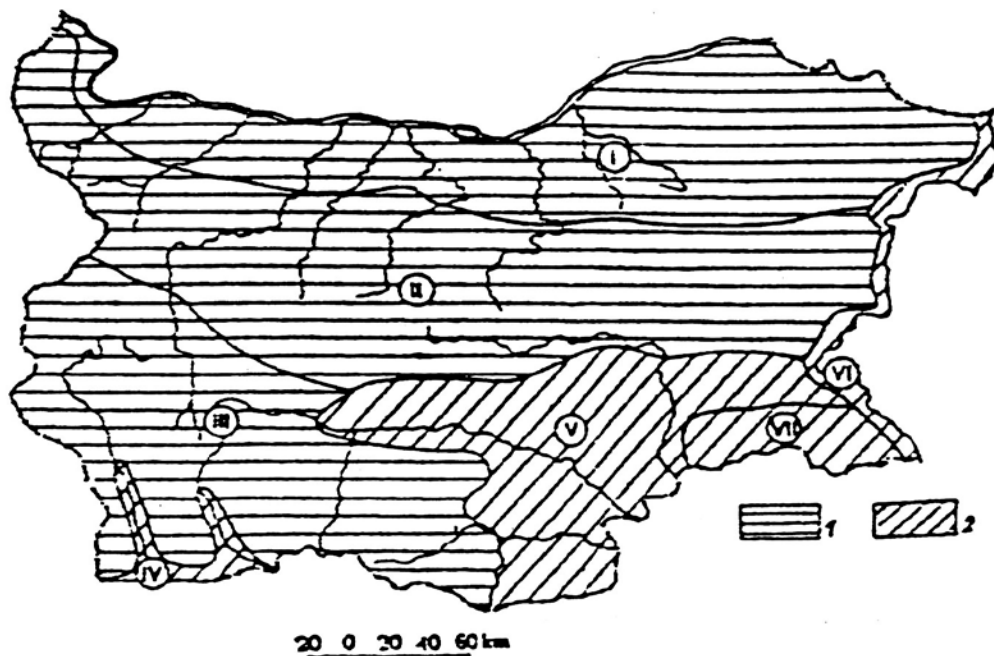

Решения за
по-добър живот

Зоогеографска характеристика

Витоша попада на територията на Рило-Родопския зоогеографски район, който се характеризира със следните особености:

- Тук попадат най-високите планини в България
- Евросибирските и европейски видове значително преобладават над средиземноморските.
- В този район попадат много реликтни и ендемични видове.

Природен парк Витоша е първият парк на Балканския полуостров и е създаден през 1934 г. Заедно със самия парк са създадени и двата резервата в парка – Бистришко бранище и Торфено бранище. Бистришко бранище получава статут на биосферен резерват и е един от 16-те резервата от мрежата на биосферните резервати в България. Размерите и границите на парка са се променяли многократно след неговото създаване и в момента територията му е около 27 079 ха. От тази площ близо 24 000 ха са гори.

Разработени фаунистични групи включени в ПУ на парка

Безгръбначни животни

- д-р Огнян Тодоров

Гръбначни животни:

- Риби – доц. д-р Диана Кирин

- Земноводни – Красимир Дончев

- Влечуги – Красимир Дончев

- Птици – Георги Стоянов и

Николай Караиванов

- Бозайници – гл. ас. д-р Христо Димитров

доц. д-р Ценка Часовникарова

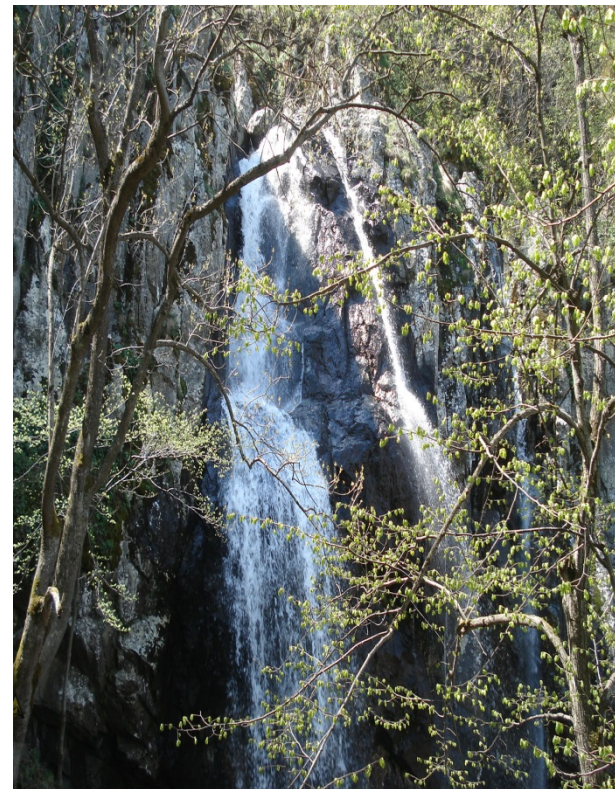
- Ловна фауна – инж. Итил Гадженаков

Характеристика на фауната

Към момента според действащия план за управление за територията на Витоша са известни голям брой безгръбначни животни, над 800 вида. Очакваният им брой според Попов (2014) е около 7 000 вида.

В парка са установени 9 вида риби, 22 вида земноводни и влечуги, 236 вида птици и 56 вида бозайници, от които 13 вида прилепи.

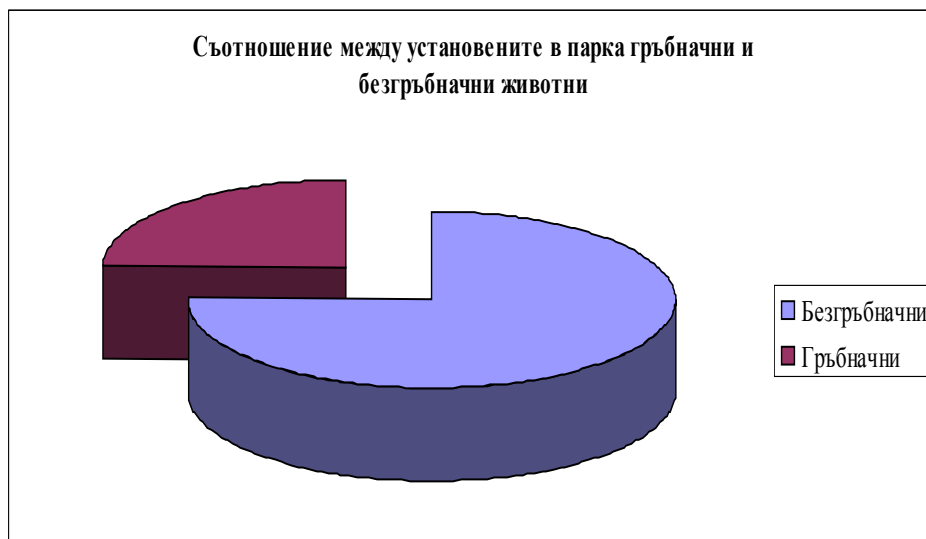

Богатство на таксоните.

- Според действащия план за управление на територията на Природния парк са установени около 1066 вида

От тях:

- Безгръбначни животни
– над 800 вида и подвида
- Гръбначни животни
– 262 вида

Данните предстои да бъдат актуализирани

Безгръбначни животни.

Досега е прегледана литература от над 300 научни публикации, дисертации и други литературни източници.

Събраната литература обхваща всички таксони от безгръбначните и пълно отразява публикувания до момента видов състав.

Както се очаква най-много данни има за Клас *Insecta*-насекоми (предимно разред *Coleoptera*, *Lepidoptera* и *Hymenoptera*). Останалите таксони са по-слабо застъпени.

Безгръбначни животни.

Към момента е изготвен е списък с над 500 вида безгръбначни животни, който е в процес на допълване и актуализиране;

Списъкът е представен по таксони;

Очакваният брой безгръбначни животни на територията на парка е около 7 000 вида (Попов, 2014).

Направено е отделно проучване на пещерните безгръбначни.

Безгръбначни животни.

Пещерна фауна

Могообразието на установената пещерна фауна на територията на ПП „Витоша“ е много ниско. Установени са 6 вида, от които 5 ракообразни и един псевдоскорпион:

Diacyclops chappuisi Naidenow et Pandourski – Духлата (с. Боснек).

Diacyclops strimonis Pandourski – Духлата, Живата вода (с. Боснек).

Acanthocyclops propinquus (Plesa) – Живата вода (с. Боснек).

Elaphoidella pandurskyi Apostolov – Академик, Духлата (с. Боснек).

Niphargus pancici vltanovi St . et G . Karaman – Живата вода (с. Боснек).

Neobisium (Blothrus) kwartirnikovi Mahnert – Духлата (с. Боснек).

Безгръбначни животни.

Ендемити и реликти

На Витоша са установени 148 ендемични форми. Планината се приема за една от богатите на ендемити територии. При повечето големи групи ендемизмът е нисък, но в съответния таксон може силно да се колебае. Най-голям брой ендемити има при Coleoptera, Mollusca и Lepidoptera.

На Витоша са установени 85 реликтни форми, 18 от които са типични арктоалпийски глациални реликти, и планината се приема за една от богатите на реликти територии.

На Витоша са установени 351 редки форми. Планината е втори по богатство район на редки видове в България след Черноморско крайбрежие.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Гръбначни животни.

Сладководни видове риби

На територията на НП Витоша са регистрирани 9 вида риби

I. Разред Salmoniformes

I. Семейство Salmonidae

- *Salmo trutta* Linnaeus, 1758 – Балканска пъстърва
- *Oncorhynchus mykiss* (Walbaum, 1792) – Дъгова пъстърва, [интродуциран вид](#), С. Америка
- *Salvelinus fontinalis* (Mitchill, 1814) – Сивен, [интродуциран вид](#), С. Америка

II. Разред Cypriniformes

I. Семейство Cyprinidae

- *Phoxinus phoxinus* (Linnaeus, 1758) – Лещанка
- *Barbus cyclolepis* Heckel, 1837 - Маришка мряна
- *Barbus petenyi* Heckel, 1852 - Черна мряна

II. Семейство Cobitidae

- *Sabanejewia balcanica* (Karaman, 1922) - Балкански щипок

III. Семейство Balitoridae

- *Barbatula bureschi* (Drensky, 1928) - Струмски гулеш

III. Разред Scorpaeniformes

I. Семейство Cottidae

- *Cottus haemusi* Marinov & Dikov, 1986 - Главоч

КОНСЕРВАЦИОННА ЗНАЧИМОСТ

Реликти

Глациални реликти – два вида:

I. Salmonidae

Salmo trutta Linnaeus, 1758 – Балканска пъстърва

Cottus haemusi Marinov&Dikov, 1986 – Главоч

Ендемити

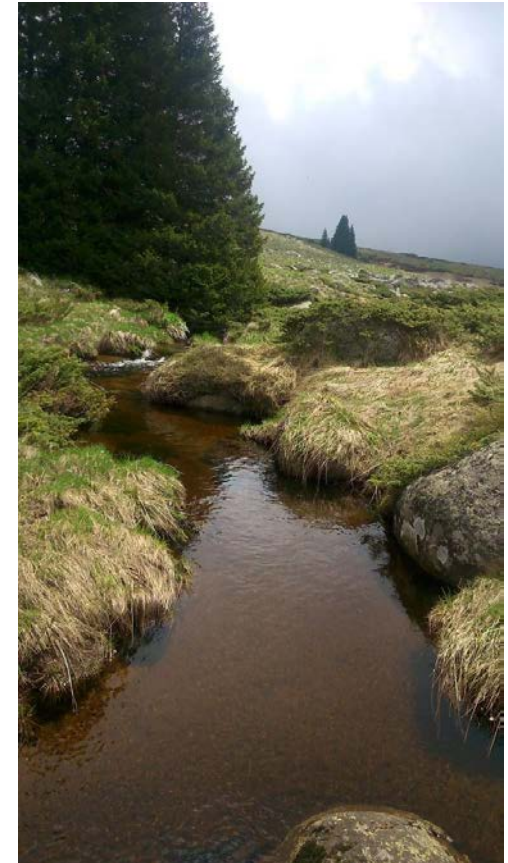
Балкански ендемити – два вида:

Barbus cyclolepis Heckel, 1837 – Маришка мряна

Sabanejewia balcanica (Karaman, 1922) – Балкански щипок

Български ендемит – един вид:

Cottus haemusi Marinov&Dikov, 1986 - Главоч

Гръбначни животни.

Земноводни и влечуги

Общият видо-състав на земноводните и влечугите в Парка, според наличната до момента информация, възлиза на 25 вида, или 44% от видовото богатство на страната

11 вида земноводни

14 вида влечуги

Глациалните реликти са 4 вида: алпийски тритон (*Ichthyosaura alpestris*), планинска жаба (*Rana temporaria*), живороден гуцер (*Lacerta vivipara*) и усойница (*Vipera berus*).

Видов състав на земноводните

Разред CAUDATA

Семейство Salamandridae

- 1 *Salamandra salamandra* Дъждовник
- 2 *Triturus karelinii* Южен гребенест тритон
- 3 *Lissotriton vulgaris* Обикновен тритон
- 4 *Ichthyosaura alpestris* Алпийски тритон

Разред ANURA

Семейство Bombinatoridae

- 5 *Bombina variegata* Жълтокоремна бумка

Семейство Bufonidae

- 6 *Bufo viridis* Зелена крастава жаба
- 7 *Bufo bufo* Кафява крастава жаба

Семейство Hylidae

- 8 *Hyla arborea* Дървесница

Семейство Ranidae

- 9 *Rana dalmatina* Горска жаба
- 10 *Rana temporaria* Планинска жаба
- 11 *Pelophylax ridibundus* Голяма водна жаба

Видов състав на влечугите

Разред TESTUDINES

Семейство Testudinidae

1. *Testudo hermanni* Шипоопашата костенурка

Семейство Emydidae

2. *Emys orbicularis* Обикновена блатна костенурка

Разред SQUAMATA

Семейство Anguillidae

3. *Anguis fragilis* Слепок

Семейство Scincidae

4. *Ablepharus kitaibelii* Късокрак гушер

Семейство Lacertidae

5. *Lacerta agilis* Ливаден гушер

6. *Lacerta viridis* Зелен гушер

7. *Podarcis muralis* Стенен гушер

8. *Zootoca vivipara* Живороден гушер

Семейство Colubridae

9. *Coronella austriaca* Медянка

10. *Zamenis longissimus* Смок мишкар

11. *Natrix natrix* Жълтоуха водна змия

12. *Natrix tessellata* Сива водна змия

Семейство Viperidae

12. *Vipera ammodytes* Пепелянка

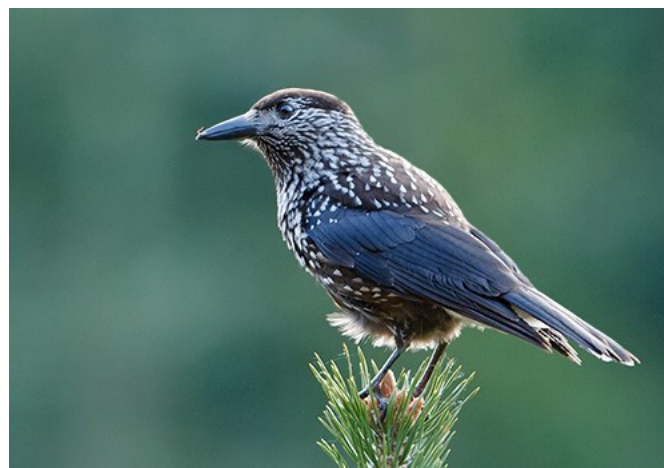
13. *Vipera berus* Усойница

Гръбначни животни.

Птици

Видовото богатство към момента наброява 236 вида птици. От тях 164 вида са мигриращи (преминаващи), от които 42 вида се срещат в района само по време на миграция.

120 вида гнездят в планината,
като от тях 67 са постоянни и
53 вида са прелетни.

В зоогеографско отношение преобладават видове от умерените ширини – палеарктични, европейски, холарктични и др. Южните (средиземноморски) видове са около 13%.

Видово богатство и таксономична принадлежност

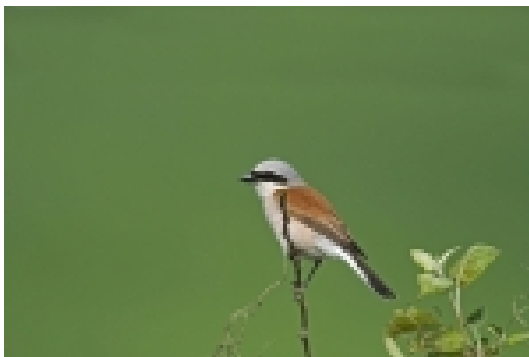
Разред	Брой на таксоните	
	Семейства	Видове
1. Щъркелоподобни (<i>Ciconiiformes</i>)	2	5
2. Соколоподобни (<i>Falconiformes</i>)	2	24
3. Кокошеподобни (<i>Galliformes</i>)	1	6
4. Жеравоподобни (<i>Gruiformes</i>)	1	2
5. Дъждосвирцоподобни (<i>Charadriiformes</i>)	3	7
6. Гълъбоподобни (<i>Columbiformes</i>)	1	5
7. Кукувицоподобни (<i>Cuculiformes</i>)	1	2
8. Козодоеподобни (<i>Caprimulgiformes</i>)	1	1
9. Совоподобни (<i>Strigiformes</i>)	2	8
10. Бързолетоподобни (<i>Apodiformes</i>)	1	3
11. Синявицоподобни (<i>Coraciiformes</i>)	4	4
12. Кълвачоподобни (<i>Piciformes</i>)	1	10
13. Пойни (<i>Passeriformes</i>)	19	100
ОБЩО:	39	187 *

Тук не са включени 4 вида лешояди, както и птиците установени в близост до парка

Природозащитен статус

Защитени според Закона за биологичното разнообразие са 209 вида. Общо 88 вида са включени в Червената книга на България (37 % от всички установени птици на Витоша), а 77 вида са включени в Приложение 1 на Директива 2009/147/ЕС за опазване на дивите птици (32,4 %).

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА
РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„ОКОЛНА СРЕДА 2007 – 2013 г.“

Договор № ОПОС-03-145/10.12.14 г. с предмет: „Актуализация на Плана за управление на Природен парк „Витоша“ за периода 2015 – 2024 г. включително разработване на геобазисни данни и карти, и развитие на ГИС на Природен парк „Витоша“
Проект № DIR-5113326-4-98 „Дейности по устойчиво управление на Природен парк Витоша“, Договор № DIR-5113326-C-010 от ОП „Околна среда 2007-2013 г.“

Решения за
по-добър живот

Гръбначни животни.

Бозайници

На територията на ПП „Витоша“ са регистрирани 56 вида бозайници от 6 разряда - Насекомоядни (Insectivora), Прилепи (Chiroptera), Зайцевидни (Lagomorpha), Гризачи (Rodentia), Хищници (Carnivora) и Чифтокопитни (Artyodactyla). Това съставлява 59 % от цялата сухоземна бозайна фауна в България. Най-голямо дялово участие имат видовете от разред Прилепи (33%), следвани от тези на разред Гризачи (24%), разред Хищници (20%), разред Насекомоядни (14%), разред Чифтокопитни (7%)

Прилепи (*Chiroptera*).

Броят на видовете прилепи, регистрирани на територията на парка, достигна 18 вида, или почти 58 % от известните видове в България. Те принадлежат към 2 семейства *Rhinolophidae* - 3 вида и *Vespertilionidae* - 15 вида. Регистрираните нови видове прилепи за ПП „Витоша“ са: Прилепче на Натузий (*Pipistrellus nathusii*), Воден нощник (*Myotis daubentonii*), Нощник на Натерер (*Myotis nattereri*), Ръждив вечерник (*Nyctalus noctula*) и Кафяв дългоух прилеп (*Plecotus auritus*).

Реликти и ендемити

Един вид – Снежната полевка (*Chionomys nivalis*) е глациален реликт

Един вид - Балканска дива коза (*Rupicapra rupicapra balcanica*) е балкански ендемит.

ПРИРОДЕН ПАРК „ВИТОША“

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО !

4.6.15

www.pu-vitosha.com
e-mail: office.puvitosha@gmail.com